

Karar Sayısı : 2018/11759

12 Ekim 2017 tarihinde Banten’de imzalanan ekli “Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Endonezya Cumhuriyeti Hükümeti Arasındaki Ekonomik ve Teknik İşbirliği Karma Komisyonu Sekizinci Dönem Toplantısı Mutabakat Zaptı’nın onaylanması; Dışişleri Bakanlığının 3/4/2018 tarihli ve 13648748 sayılı yazısı üzerine, 31/5/1963 tarihli ve 244 sayılı Kanunun 3 üncü ve 5 inci maddelerine göre, Bakanlar Kurulu’nca 30/4/2018 tarihinde kararlaştırılmıştır.

Recep Tayyip ERDOĞAN
CUMHURBAŞKANI

Binali YILDIRIM

Başbakan

B. BOZDAĞ

Başbakan Yardımcısı

M. ŞİMŞEK

Başbakan Yardımcısı

F. IŞIK

Başbakan Yardımcısı

R. AKDAĞ

Başbakan Yardımcısı

F. IŞIK

Başbakan Yardımcısı V.

B. BOZDAĞ

Adalet Bakanı V.

F. B. SAYAN KAYA

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı

Ö. ÇELİK

Avrupa Birliği Bakanı

M. ÖZHASEKİ

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı V.

A. E. FAKIBABA

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı V.

M. ÖZHASEKİ

Çevre ve Şehircilik Bakanı

V. EROĞLU

Dışişleri Bakanı V.

N. AĞBAL

Ekonomi Bakanı V.

F. B. SAYAN KAYA

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı V.

O. A. BAK

Gençlik ve Spor Bakanı

A. E. FAKIBABA

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı

L. ELVAN

Gümrük ve Ticaret Bakanı V.

O. A. BAK

İçişleri Bakanı V.

L. ELVAN

Kalkınma Bakanı

İ. YILMAZ

Kültür ve Turizm Bakanı V.

N. AĞBAL

Maliye Bakanı

İ. YILMAZ

Millî Eğitim Bakanı

N. CANIKLI

Millî Savunma Bakanı

V. EROĞLU

Orman ve Su İşleri Bakanı

A. DEMİRCAN

Sağlık Bakanı

A. ARSLAN

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE ENDONEZYA CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ARASINDAKİ EKONOMİK VE TEKNİK İŞBİRLİĞİ
KARMA KOMİSYONU SEKİZİNCİ DÖNEM TOPLANTISI
MUTABAKAT ZAPTI**

“Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Endonezya Cumhuriyeti Hükümeti Arasındaki Ekonomik ve Teknik İşbirliği Karma Komisyonu”nun (bundan böyle KEK Toplantısı olarak anılacaktır.) Sekizinci Dönem Toplantısı, 11-12 Ekim 2017 tarihinde Endonezya, Banten’de gerçekleştirilmiştir.

Türk Heyetine Türkiye Cumhuriyeti Başbakan Yardımcısı Sayın Fikri IŞIK, Endonezya Heyetine ise Endonezya Cumhuriyeti Ticaret Bakanı Sayın Enggartiasto LUKITA başkanlık etmiştir.

Türk ve Endonezya Heyetlerinin oluşumu sırasıyla, Ek I ve II’de gösterilmiştir.

Ziyareti sırasında, Türkiye Cumhuriyeti Başbakan Yardımcısı Sayın Fikri IŞIK, Endonezya Cumhuriyeti Ticaret Bakanı Sayın Enggartiasto LUKITA ile ikili görüşme gerçekleştirmiştir.

Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Sayın Recep Tayyip ERDOĞAN tarafından 2015 yılında Jakarta’ya gerçekleştirilen ve Endonezya Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Joko WIDODO tarafından 2017’de Ankara’ya gerçekleştirilen üst düzey ziyaretler doğrultusunda, taraflar arasındaki toplantı ve müzakereler, son yıllarda kademeli olarak gelişen ilişkileri ve karşılıklı yarar temelinde ikili ticari ve ekonomik ilişkileri daha fazla geliştirme ve güçlendirme arzularını yansıtan samimi bir ortamda gerçekleştirilmiştir.

KEK Toplantısının Açılış Oturumunda taraflar, iki ülke arasındaki ekonomik ve ticari ilişkilerin genel eğilimlerini gözden geçirerek ve ikili ilişkilerin daha da geliştirilmesine yönelik yeni yol ve yöntemleri belirleyerek, 18 Eylül 2008 tarihli Yedinci Dönem KEK Toplantısı Mutabakat Zaptında yer alan karar ve hükümlerin etkili bir şekilde uygulanmasından duydukları memnuniyeti belirtmişlerdir.

Toplantı sırasında, iki ülkenin karşılıklı ilgi alanlarına giren çeşitli konular üzerinde görüşmelerde bulunulmuş ve söz konusu görüşmelerin sonuçları aşağıda özetlenmiştir:

I. TİCARİ İLİŞKİLER

Taraflar, ikili ticarete kaydedilen gelişmeleri gözden geçirmişler ve son KEK toplantısından bu yana ticaret hacminde gözlemlenen artış eğilimine rağmen halen ikili ticari ilişkilerin daha dengeli hale getirilmesi ihtiyacının bulunduğunu not etmişlerdir.

Bu kapsamda, Taraflar, ikili ticaret kompozisyonunun karşılıklı yarar temelinde daha da artırılması ve çeşitlendirilmesi hedefini ortaya koymuşlardır. Taraflar, 2023 yılına kadar ikili ticaret hacminin 10 milyar ABD Dolarına çıkartılması hususunda mutabakata varmışlardır.

1. Ticareti Geliştirici Faaliyetler

Taraflar, Endonezyalı firmaların katılım sağladıkları 7-10 Nisan 2016 tarihlerinde İstanbul'da gerçekleştirilen "Automechanika İstanbul Fuarı"; İstanbul Maden ve Metaller İhracatçı Birlikleri organizasyonunda 23-26 Temmuz 2017 tarihlerinde Cakarta'da gerçekleştirilen "Elektrik, Elektronik ve Bilişim Sektörel Ticaret Heyeti"; 6-9 Eylül 2017 tarihlerinde Cakarta'da gerçekleştirilen "Elektrik, Enerji ve Yenilenebilir Enerji Endonezya 2017" fuarına Türk firmaların milli katılım organizasyonu gibi son dönemde gerçekleştirilen ticareti geliştirici faaliyetlerin olumlu etkilerini vurgulamışlardır.

Taraflar, kahve, palm yağı ve karabiber üzerine 5 Nisan 2017 tarihinde Cakarta'da organize edilen iş forumunda yapılan işbirliğini memnuniyetle karşılamışlardır.

Taraflar, Türkiye Cumhuriyeti Başbakan Yardımcısı Sayın Fikri IŞIK'ın, 12 Ekim 2017 tarihinde gerçekleştirilen Endonezya Ticaret Fuarı'na katılımından duydukları memnuniyeti kaydetmişlerdir. Endonezya tarafı, 12 - 16 Ekim 2016 tarihlerinde Endonezya'nın başkenti Cakarta'da gerçekleştirilen 31. Endonezya Ticaret Fuarı'na 81 Türk işadaminin katılım sağlamasını ve önemli ticari işlemler gerçekleştirmesini takdirle karşılamıştır.

Taraflar ayrıca, İstanbul Maden ve Metaller İhracatçı Birlikleri tarafından "Demir ve Demir Dışı Metaller Sektörel Ticaret Heyeti" organizasyonunun 6 - 11 Kasım 2017 tarihlerinde Endonezya'da gerçekleştirilmesinin planlanmasından duydukları memnuniyeti belirtmişlerdir.

Taraflar, Endonezya Ticaret Bakanlığı Ulusal İhracatı Geliştirme Genel Müdürlüğü ile Türkiye İhracatı Geliştirme Etüd Merkezi (İGEME) arasında 17 Haziran 2005 tarihinde imzalanan İşbirliği Protokolünün, ihracatı geliştirmek üzere gündemde yer alan konularda daha geniş bir işbirliği alanı elde etmek için Endonezya - Türkiye Kapsamlı Ekonomik Ortaklık Anlaşmasına dâhil edilmesinin düşünülmesi hususunda anlaşmışlardır. Türkiye'de idari yapılanmada meydana gelen değişiklikler nedeniyle Türk tarafında Ekonomi Bakanlığı, İGEME'nin görevlerini devralmıştır.

2. Türkiye - Endonezya Kapsamlı Ekonomik Ortaklık Anlaşması

Taraflar, yapılması beklenen Kapsamlı Ekonomik Ortaklık Anlaşması'nın (KEOA) ikili ticaret ve karşılıklı yatırımlar için sağlayacağı kayda değer faydaları kabul ederek, Endonezya Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Sayın Joko WIDODO'nun Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Sayın Recep Tayyip ERDOĞAN'ın davetine icabetle gerçekleştirdiği resmi ziyareti vesilesiyle 6 Temmuz 2017'de Ankara'da Türkiye-Endonezya KEOA müzakerelerinin başlatıldığına resmen ilan edilmesini memnuniyetle not etmişlerdir.

Taraflar ayrıca, 2017 yılsonundan önce Cakarta'da gerçekleştirilecek birinci tur müzakere hazırlıklarının önemini not etmişlerdir. Kazan-Kazan prensibine uygun olarak müzakere edilen KEOA geniş kapsamlı olacak ve ilk aşamada Mal Ticaretini kapsayacak, ancak sonraki aşamalarda Hizmetler Ticareti ve Yatırımlar ile geliştirilmeye açık olacaktır.

Taraflar, KEOA müzakerelerinin mümkün olan en kısa sürede tamamlanması için her türlü çabayı gösterme hususunda anlaşmıştır.

3. İş Çevreleri Arasında İşbirliği

Taraflar, Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Sayın Recep Tayyip ERDOĞAN'ın Cakarta'ya gerçekleştirdikleri resmi ziyaret vesilesiyle 1 Ağustos 2015 tarihinde gerçekleştirilen Türkiye - Endonezya İş Forumu organizasyonundan duydukları memnuniyeti ifade etmişlerdir.

Taraflar, Endonezya Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Sayın Joko WIDODO'nun iştirakiyle 6 Temmuz 2017 tarihinde Ankara'da gerçekleştirilen CEO yuvarlak masa toplantısından duydukları memnuniyeti dile getirmişlerdir.

Taraflar, bu tür organizasyonların öneminin altını çizmiş ve iş çevreleri arasında daha güçlü ekonomik ve ticari ilişkilerin tesisi için daha fazla etkinlik yapılmasını teşvik etmeyi kararlaştırmışlardır.

Taraflar ayrıca, Endonezya Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Sayın Joko WIDODO'nun 6 Temmuz 2017 tarihinde Ankara'yı ziyaretleri vesilesi ile Karadeniz Holding ile PT PAL, ASELSAN ile PT LEN ve TAI ile PT DIRGANTARA INDONESIA arasında imzalanan anlaşmalardan duydukları memnuniyeti ifade etmişlerdir.

4. Ticaret Politikası Önlemleri

Endonezya tarafı, 2000 yılından bu yana çeşitli dumping vergilerine maruz kalan ve yeniden gözden geçirme mekanizmaları ile sürekli uzatılarak 2020 yılına kadar yürürlükte kalacak olan Sentetik ve Suni Devamsız Liflerden İplikler, Polyesterden Tekstürize İplikler, Polyester Sentetik Elyaf ile Boru Bağlantı Parçaları üzerindeki 4 (dört) adet dumpinge karşı önlemden duydukları endişeyi gündeme getirmiştir. Endonezya tarafı, ilgili ürünün nihai gözden geçirme süreci dışında tutulması için somut gerekçeler ve rasyonel açıklamalar sunmak amacı ile bu konuda soruşturmaları yürüten Türk makamları ile verimli bir teknik istişare toplantısı yapmayı arzu etmektedir.

Türk tarafı, nihai gözden geçirmeler ve teknik istişare toplantısına ilişkin açıklamaları not etmiştir. Bununla birlikte, Türk tarafı, nihai gözden geçirme soruşturmasının Anti-dumping Anlaşmasının 11.3 Maddesinde öngörülen kurallara ve usullere tamamen uygun olarak yürütüldüğünün altını çizmiştir. Türk tarafı soruşturma makamı, soruşturma süresince ilgili tarafların Anti-Dumping Anlaşmasının yasal çerçevesi ile tam uyumlu biçimde yasal haklarını kullanabilmeleri ve menfaatlerini savunmalarını temin etmek için hassasiyetle hareket etmektedir.

Endonezya tarafı ayrıca, Türk tarafının Endonezya'nın ihracatını etkileyen çeşitli ilave vergilerine ilişkin endişelerini iletmiştir.

Türk tarafı bu görüşleri de not ederek Türkiye'nin uygulamakta olduğu ilave vergilerin DTÖ kurallarına ve mevzuata tam olarak uygun olduğunu, ithal ürünlere uygulanan vergilerin Türkiye'nin DTÖ bağlı hadlerini aşmadığını vurgulamıştır.

II. EKONOMİK VE TEKNİK İŞBİRLİĞİ

1. Standardizasyon

Taraflar, standardizasyon, uygunluk değerlendirmesi ve eğitim alanlarında işbirliğini geliştirmek hususunda mutabakata varmıştır. Ayrıca, Türk Standartları Enstitüsü (TSE) ve Endonezya Ulusal Standardizasyon Ajansı (BSN), birbirlerini Uluslararası Standardizasyon Teşkilatı (ISO) ve Uluslararası Elektroteknik Komisyonu (IEC) gibi uluslararası standardizasyon platformlarında desteklemeyi kararlaştırmışlardır.

Taraflar, standardizasyon ve uygunluk değerlendirme alanlarındaki son gelişmeleri dikkate alarak, TSE ve BSN arasındaki mevcut Mutabakat Zaptının yenilenmesi konusunu görüşmeye hazır olduklarını ifade etmişlerdir.

2. Helal Gıda ve Hizmetler Alanında İşbirliği

Türk tarafı, Endonezya tarafını İslam İşbirliği Teşkilatı (İİT) üyesi ülkeler arasında ticaretin kolaylaştırılması amacıyla uyumlaştırılmış standartları oluşturmayı ve metroloji, uygunluk değerlendirme ve laboratuvar testleri konusunda yeknesaklığı sağlamayı ve akreditasyon şemaları oluşturmayı hedefleyen İslam Ülkeleri Standartlar ve Metroloji Enstitüsü'ne (SMIIC) üye olmaya davet etmiştir.

Endonezya tarafı, Türk tarafının SMIIC çerçevesinde bir helal akreditasyon ve uyumlaştırılmış standartlar geliştirme girişimini memnuniyetle karşılamış ve takdir etmiştir. SMIIC'e tam üyelik konusunda mevcut durumda Endonezya tarafı, SMIIC'e tam üyelik için gerekli iç prosedürleri tamamlama aşamasındadır.

Taraflar, helal belgelendirme alanında işbirliğinin önemini vurgulayarak, birbirlerinin sistemlerini kabul etmek suretiyle ikili ticaretin gelişmesini sağlayacak türden işbirliği mekanizmalarının tesisi hususunda mutabık kalmıştır.

3. Uluslararası Örgütler Düzeyinde İşbirliği

Kurallara dayalı, açık ve şeffaf çok taraflı ticaret sistemi ile sistemin belkemiği olan Dünya Ticaret Örgütü'nün (DTÖ) öncü rolünü desteklemeye yönelik kararlılıklarını yeniden teyit eden Taraflar, çok taraflı ve bölgesel platformlarda devam eden işbirliklerini güçlendirmek hususunda mutabık kalmıştır.

Daha evvel Bali ve Nairobi'de gerçekleştirilen iki Bakanlar Konferansının, DTÖ'nün, ticaret reformlarını gerçekleştirmede kaydettiği ilerlemeyi gösterdiğine dikkati çeken Taraflar, 10-13 Aralık 2017 tarihlerinde Buenos Aires'te düzenlenecek olan 11. Bakanlar Konferansının (MC11), hâlihazırda kaydedilen ivmenin devam ettirilebilmesini teminen önemli bir fırsat olduğunu kabul etmişlerdir. Bu amaçla Taraflar, 11. Bakanlar Konferansında somut ve dengeli çıktılar elde etme hususunda hazır olduklarını ifade etmiştir.

Taraflar, genel olarak G20 bağlamında, özel olarak da Ticaret ve Yatırım Çalışma Grubu çerçevesinde devam eden işbirliklerinden duydukları memnuniyeti ifade etmiş ve ticareti bozan korumacı her türlü önleme karşı pozisyonlarını yinelemiştir.

Taraflar, Türkiye'nin ASEAN'ın Sektörel Diyalog Ortağı statüsünün 5 Ağustos 2017 tarihi itibarıyla onaylanmasından duydukları memnuniyeti ifade etmiştir. Türk tarafı, Endonezya tarafının başvuru sürecindeki desteğini takdir etmiş ve taraflar, ASEAN kapsamında işbirliklerini güçlendirmek konusunda mutabakata varmıştır.

Taraflar, sürdürülebilir kalkınmanın sağlanmasında MIKTA (Meksika, Endonezya, Kore Cumhuriyeti, Türkiye ve Avustralya) grubu ülkeler arasındaki işbirliğinin önemine dikkat çekmiştir. Türk tarafı, 10-13 Aralık 2017 tarihlerinde Buenos Aires'te düzenlenecek olan 11. DTÖ Bakanlar Konferansı marjında MIKTA Ticaret Bakanları Toplantısı düzenleme planına ilişkin Endonezya tarafını bilgilendirmiştir.

Taraflar, İslam ülkeleri arasındaki ticari işbirliği ve ekonomik entegrasyonun geliştirilmesini teminen TPS-OIC'in uygulanmasının önemini tekrar vurgulamışlardır. Bu amaçla Türk tarafı, Endonezya'yı PRETAS ve TPS-OIC'in Menşe Kurallarını onaylamaya ve taviz listesini en kısa sürede iletmeye davet etmiştir. Türk tarafı ayrıca, 13-14 Eylül 2017 tarihlerinde Cakarta'da düzenlenen "İslam Kalkınma Teşkilatı Üyesi Asya Ülkelerinin Tercihli Ticaret Sisteminden (TPS-OIC) Yararlanabilmesi İçin Eğitim Semineri"ne ev sahipliği yaptığı için Endonezya tarafına takdir ve teşekkürlerini ifade etmiştir.

Taraflar, D-8 Tercihli Ticaret Anlaşmasının 1 Temmuz 2016 tarihi itibarıyla uygulanmasını teminen 17 Şubat 2016 tarihli Ticaret Bakanları Toplantısı Kararını memnuniyetle karşılamıştır. Türk tarafı, Türkiye'nin Anlaşmayı 1 Temmuz 2016 itibarıyla uygulamakta olduğunu ifade ederek, Endonezya'nın da bu Anlaşmayı en kısa sürede uygulamaya başlaması yönündeki beklentisini ifade etmiştir.

4. İkili Yatırım İlişkilerinin Geliştirilmesi

Taraflar, ikili yatırım ilişkilerinin daha da geliştirilmesi için iki ülkedeki şirketlerin, kuruluşların ve şahısların yatırım projelerinin teşvik edilmesinin önemini vurgulamıştır. Taraflar, karşılıklı yatırımları teşvik etmek ve yatırım fırsatlarını geliştirmek için ilgili mevcut kuruluşlarını destekleme ve aralarındaki iletişimi geliştirme hususunda anlaşmışlardır.

Türk tarafı, iki ülke arasındaki Yatırım Anlaşmasının 2016 yılı itibarıyla feshedildiğini işaret ederek yatırımların karşılıklı teşviki ve korunması için yasal zemin tesis edecek yeni bir ikili Yatırım Anlaşması müzakere etmek üzere bir teknik toplantı yapmayı önermiştir.

Endonezya tarafı, Endonezya ve Türkiye arasındaki ikili Yatırım Anlaşmasının, Endonezya ve Türkiye'nin üyesi bulunduğu İslam İşbirliği Teşkilatı (İİT) Üyesi Ülkelerdeki Yatırımların Teşviki, Korunması ve Garanti Anlaşması tarafından kapsandığı görüşünü ifade etmiştir.

Türk tarafı, İİT üyeleri arasındaki bu Anlaşmanın mevcut yatırım ilişkilerinin gerekliliklerini karşılamadığını belirterek, Türkiye ile Endonezya arasında daha çok yatırımı teşvik etmek amacı ile yeni bir ikili Yatırım Anlaşması yapma arzusunu ifade etmiştir.

Endonezya tarafı, ikili Yatırım Anlaşması hakkında Türkiye ile görüşme önerisini memnuniyetle karşılamış ve ayrıca, yatırımların korunması ile ilgili hükümleri ihtiva ettiğinde Endonezya – Türkiye KEOA'nın taraflar arasında yatırımların korunması bakımından yeterli olacağı görüşünü ilave etmiştir.

5. İnşaat, Mütcaahhitlik ve Müşavirlik Hizmetlerinde İşbirliği

Türk tarafı, Endonezya'da önümüzdeki dönemde gerçekleştirilmesi öngörülen altyapı projelerinde yer almaya istekli olduğunu ifade etmiştir.

Türk tarafı, her iki ülkenin sahip olduğu kapasite ve potansiyeli göz önünde bulundurarak inşaat, mütcaahhitlik ve müşavirlik hizmetleri alanlarındaki ilişkilerin geliştirilmesi ve güçlendirilmesine yönelik arzusunu belirtmiş ve ilgili kurum ve kuruluşların bu alanlarda işbirliğine teşvik edilmesini önermiştir.

Endonezya tarafı, Türkiye'nin ilgisini not etmiş ve her iki tarafın da benzer işbirliği imkânlarını görüşmeyi sürdürmesini önermiştir.

6. Serbest Bölgeler Alanında İşbirliği

Türk tarafı, Türk firmalarının Endonezya'daki serbest bölgelerde; Endonezya firmalarının da Türkiye'deki serbest bölgelerde yapacakları faaliyetlerin ve yatırımların teşvik edilmesi fikrini ortaya koymuştur. Bu kapsamda, Türk tarafı, bilgi değişimi ve tecrübe paylaşımı amacı ile Endonezyalı bir heyeti Türk serbest bölgelerini ziyaret etmek üzere davet etme arzusunu ifade etmiştir.

Türk tarafı, bu alandaki işbirliğini kolaylaştırmak için Türkiye Cumhuriyeti Ekonomi Bakanlığı ile Endonezyalı muhatabı arasında serbest bölgeler/ serbest ekonomi bölgeleri alanında etkin ve uzun dönemli ikili işbirliği kurulmasını amaçlayan bir Mutabakat Zaptı imzalanması imkânların araştırılmasını önermiştir.

Endonezya tarafı, serbest bölgelerde ikili işbirliğini ilerletmenin bir yolu olarak bu teklifleri not etmiş ve somut bir karar alınmadan önce konunun ilgili kuruluşlarca teknik düzeyde daha detaylı biçimde ele alınmasını önermiştir.

7. Sınai İşbirliği

Türk tarafı, organize sanayi bölgesi ve küçük sanayi sitesi uygulamaları hakkında bilgi ve tecrübe paylaşımına yönelik işbirliği yapılmasını teklif etmiştir.

Türk tarafı, aşağıdaki sanayi dallarında iş çevrelerini teşvik ederek ikili ticaret kompozisyonunun çeşitlendirilmesi arzusunu ifade etmiştir.

- Otomotiv Yan Sanayi
- İnşaat Malzemeleri
- Elektrikli Makineler ve Kablolar
- Kimya Endüstrisi

Endonezya tarafı, ikili ticaretin çeşitlendirilmesi için bu önerileri ve Türk tarafının arzusunu not etmiş ve bu hususları kendi içerisinde ele almayı taahhüt etmiştir.

8. Tarım ve Hayvancılık

Taraflar, 2008 yılında Endonezya Cumhuriyeti Hükümeti ile Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti arasında imzalanan Tarım İşbirliği Mutabakat Zaptındaki taahhütlerini ve bu taahhütleri aşağıdaki muhtemel işbirliği konuları ile birlikte Tarım Yürütme Komitesi yıllık toplantısı kanalı ile hayata geçirme hususunu tekrar teyit etmişlerdir:

- Endonezyalı yatırımcıların Türkiye’de besi işletmesi kurmalarını teşvik etmek ve çevre ve hayvan sağlığı göz önünde bulundurularak Endonezya’da orta ölçekli (kapasitesi 25 ile 100 büyükbaş hayvan arasında olan) etçi, sütçü ve damızlık işletmelerin kurulması amacıyla özel sektör temsilcileri arasında ikili diyaloğun sağlanması,
- Endonezya’daki yerli gen kaynaklarının muhafazasına yönelik biyoteknolojik gelişmeler ışığında hayvan ıslahı, soy kütüğü ve döl kontrolü için hayvan tanımlama sistemleri gibi modern hayvancılık sistemlerinin kurulması ve bu sistemlere katkı sağlayacak doğru ve güvenilir bilimsel verilere dayalı bilgi üretilmesi,
- İklim ve coğrafi koşullar göz önünde bulundurularak arıcılık ve ipek böcekçiliği alanlarında özel sektörler arası diyaloğun tesis edilmesi; kanatlı eti ve yumurtası ticareti ile damızlık dömlü yumurta üretilmesi, yumurtacı ve etçi damızlık civciv üretiminin geliştirilmesi,
- Kalite ve etkin üretim ile pazarlama politikalarının belirlenmesine yönelik seminer ve çalıştaylar düzenlenmesi,
- Suni tohumlama, embriyo transferi, boğa, koç ve teke sperma dondurulması teknikleri konularında eğitim ve işbirliği yapılması,
- Progeny testten geçmiş boğa sperması ihracatı yapılması,
- Büyükbaş ve küçükbaş hayvancılık ile kanatlı işletmelerinin altyapılarının modernizasyonunun sağlanarak modern hayvansal üretim teknolojileri ışığında kaliteli, güvenli ve etkin hayvansal üretime yönelik projeler yapılması; yoğun üretim teknikleri kullanarak hayvansal üretimin artırılmasına yönelik faaliyetleri içeren projeler hazırlanması ve eğitimler düzenlenmesi
- İki ülkede tarım sektöründe faaliyet gösteren üretici örgütleri arasında karşılıklı teknik bilgi ve tecrübelerin paylaşılması,
- Kaynakların rasyonel yönetimi amacı ile deniz balığı yetiştiriciliği ve balıkçılık faaliyetleri konularında işbirliği,
- Tarla bitkileri araştırmaları ve biyoteknoloji konularında karşılıklı eğitim ve uzman değişimi.

9. Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeler Arasında İşbirliği

Türk tarafı KOBİ’ler ile ilgili kuruluşlar, KOBİ’ler ve girişimcilerin gelişimine yönelik bilgi ve deneyim paylaşımı konusundaki istekliliğini ifade etmiştir. Türkiye adına, Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi (KOSGEB) Endonezya’daki muadil kuruluşa, KOSGEB modelleri ve KOBİ destekleme modelleri konularında bilgi ve deneyim paylaşımı ve ticaret hacmini arttırmak amacı ile karşılıklı iş gezileri düzenlenmesine yönelik bir Mutabakat Zaptı imzalanmasını teklif etmiştir.

Endonezya tarafı bu teklifi not etmiş ve daha ayrıntılı çalışılacağını ifade etmiştir.

10. Enerji İşbirliği

Turkish Petroleum International Company (TPIC), Endonezyalı şirketler ile Devletten Devlete, spot ve dönemsel bazda, ham petrol ve petrol ürünleri ticareti gerçekleştirme konusunda hazır ve isteklidir.

Türk Tarafı, maden kaynakları ve jeotermal kaynaklarının araştırılmasına yönelik işbirliği olanaklarının belirlenmesi arzusunu dile getirmiştir.

Taraflar, 26-27 Ekim 2017 tarihlerinde İstanbul'da düzenlenecek olan İkili Siyasi İstişare Forumunda bu alandaki işbirliğini daha fazla görüşme yönündeki niyetlerini ifade etmişlerdir.

11. Kalkınma için Teknik Destek

Türk tarafı, koordinatör kuruluşu TİKA'nın Endonezya'daki ilgili kuruluşlar ile birlikte ortaklaşa Kalkınma için Teknik Destek İşbirliğinin çerçevesini oluşturacak şekilde Kalkınma için Teknik Yardım Programını yürütme konusuna ilgi duyduğunu ifade etmiştir.

Endonezya tarafı, işbirliği çerçevesinin ilk aşamalarını formüle etmek ve Endonezyalı muhatapları ile muhtemel teknik işbirliği alanlarını belirlemek üzere, TİKA'dan bir heyetin Endonezya'yı ziyaret etmesini memnuniyetle karşılayacaktır.

12. Afet Yönetiminde İşbirliği

Türk tarafı, afet yönetimi alanında devam eden işbirliğinin önemini vurgulamış ve bilgi ve en iyi uygulama paylaşımı, ortak proje üstlenilmesi, erken uyarı istasyonları kurulması, afet tehdidi ve risk haritaları hazırlanması, uzman değişimi yapılması ve özellikle deprem ve tsunami ile mücadele olmak üzere afet yönetimi üzerine eğitim programları düzenlenmesi suretiyle işbirliğinin güçlendirilmesini önermiştir.

Endonezya tarafı, Türk tarafının önerisini not etmiş ve 26-27 Ekim 2017 tarihlerinde İstanbul'da düzenlenecek olan İkili Siyasi İstişare Forumunda bu alandaki işbirliğinin etrafında biçimde görüşülmesini teklif etmiştir.

13. Turizm İşbirliği

Taraflar, Türkiye Cumhuriyeti Kültür ve Turizm Bakanı Sayın Numan KURTULMUŞ ile Endonezya Cumhuriyeti Turizm Bakanı Sayın Arief YAHYA arasında, 14. Eylül 2017 tarihinde Çin Halk Cumhuriyeti'nin Cheng Du şehrinde düzenlenen Dünya Turizm Örgütü (BMDTÖ) Toplantısı sırasında gerçekleştirilen görüşmenin sonuçlarından duydukları memnuniyeti ifade etmişlerdir. Bu toplantı çerçevesinde taraflar, turizm ve özellikle inanç turizmi alanında işbirliğini geliştirmek için Karma Turizm Toplantısı yapılmasını kararlaştırmışlardır. Taraflar, ilgili konularda birbirlerini diplomatik kanallar üzerinden bilgilendirmek üzere mutabakata varmışlardır.

Taraflar, birbirlerinin turizm alanındaki tecrübelerinden istifade etmek üzere seyahat sektörüne yönelik çalıştay ve eğitim turları düzenlenmesinin önemini altını çizmişlerdir.

Taraflar, turizm talebinin artırılması amacı ile seyahat yazarları, gazeteciler, tur operatörleri, film ekipleri, havayolu temsilcileri, entelektüeller, kanaat önderleri vb. kişilerin ağrılanmasının faydalarını vurgulamışlardır.

Taraflar, veriler ve dokümanların paylaşılması konusundaki istekliliklerini ifade etmişler ve nitelikli turizm uzmanlarının değişiminin teşviki hususunda anlaşmışlardır.

Taraflar ayrıca, helal turizm ve ekoturizm konularında muhtemel işbirliği alanlarını tespit etmek üzere ilgili kuruluşlarını teşvik etme konusunda mutabakata varmışlardır.

Endonezya tarafı, iki ülke arasında turizm sektörünü geliştirmek niyeti doğrultusunda, Türk Hava Yollarını Surabaya ve Lombok'a yönelik doğrudan uçuş başlatmaya davet etmiştir. Türk tarafı, Endonezya tarafının teklifini not etmiştir.

Türk tarafı, iki ülke arasında yükselen yolcu talebinin yeni bir anlaşma yapılmasını gerekli kıldığı hususunun altını çizmiş ve iki ülke sivil havacılık otoritelerinin yeni uçuş noktası, frekans artışı, kod paylaşımı düzenlemeleri ve beşinci trafik hakkı gibi mevcut talepleri ele almak üzere sivil havacılık müzakerelerini gerçekteştirmesini teklif etmiştir.

Endonezya tarafı, Türk tarafının teklifini not etmiş ve muhtemel işbirliği alanları için ilgili Bakanlıklar ve kuruluşlar ile iştişare edecektir.

14. Savunma ve Havacılık Sanayii

Türk tarafı, savunma sanayi ile ulusal güvenlik ürün ve hizmetleri konusunda işbirliği yapma isteğini not etmiş ve iş fırsatlarını tespit etmek üzere işbirliği yapma niyetini vurgulamıştır. Türk tarafı ayrıca, özellikle savaş tankı, deniz altı ve insansız hava araçları olmak üzere savunma alanındaki mevcut işbirliğini daha da geliştirmek için çalışmaya hazır olduğunu ifade etmiştir.

Endonezya tarafı, Türk tarafının teklifini not etmiş ve bu konuyu kendi içinde görüőeęini belirterek, bu hususları 2018 yılı içerisinde Türkiye'de gerçekteştirilecek olan 7. Savunma Sanayii İşbirliği Toplantısında gündeme getirebileceğini ifade etmiştir.

III. SONRAKİ OTURUMUN ZAMANI VE YERİ

Taraflar, Ekonomik ve Teknik İşbirliği Karma Komisyonu dokuzuncu dönem toplantısının taraflarca 2019 yılı içerisinde diplomatik kanallardan belirlenecek bir tarihte Ankara'da yapılması hususunda anlaşmışlardır.

12 Ekim 2017 tarihinde, Endonezya, Banten'de İngilizce dilinde iki asıl nüsha olarak hazırlanmış ve imzalanmıştır.

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ADINA**

**ENDONEZYA CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ADINA**

**FİKRİ İŞİK
BAŞBAKAN YARDIMCISI**

**ENGGARTIASTO LUKITA
TİCARET BAKANİ**

TÜRK HEYETİ LİSTESİ

HEYET BAŞKANI

1. SN. Fikri Işık Başbakan Yardımcısı

TENKİN HEYET BAŞKANI

2. Mustafa Tuzcu Anlaşmalar Genel Müdür Yardımcısı, Ekonomi Bakanlığı

EKONOMİ BAKANLIĞI

3. Ahmet Karabay Ürün Güvenliği ve Denetimi Genel Müdür Yardımcısı
4. Mehmet Hakan Akgün Daire Başkanı, Anlaşmalar Genel Müdürlüğü
5. Okan Öztürk Daire Başkanı, İthalat Genel Müdürlüğü
6. Cansu Dinçer Dış Ticaret Uzmanı, Anlaşmalar Genel Müdürlüğü
7. Gökhan Dursun Dış Ticaret Uzmanı, Anlaşmalar Genel Müdürlüğü
8. Serah Kekeç Dış Ticaret Uzmanı, Avrupa Birliği Genel Müdürlüğü
9. Ali Emir Bağış Dış Ticaret Uzmanı, Teşvik Uygulama ve Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğü
10. Sezen Leventoğlu Dış Ticaret Uzmanı, Ürün Güvenliği ve Denetimi Genel Müdürlüğü

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI

11. Umut Vatan Aydın Daire Başkanı

SAVUNMA SANAYİİ MÜSTEŞARLIĞI

12. Müjdat Uludağ Uluslararası İşbirliği Daire Başkanı

TÜRK STANDARDLARI ENSTİTÜSÜ (TSE)

13. Aykut Kırbay Genel Sekreter Teknik Yardımcısı

CAKARTA BÜYÜKELÇİLİĞİ

14. M. K. Şander Gürbüz Büyükelçi
15. Murat Taşkın Ticaret Müşaviri

ENDONEZYA HEYETİ LİSTESİ

HEYET BAŞKANI

1. SN. Enggartiasto Lukita Ticaret Bakanı

TEKNİK HEYET BAŞKANI

2. Inan Pambagyo Uluslararası Ticaret Müzakereleri Genel Müdürü, Ticaret Bakanlığı

TİCARET BAKANLIĞI

3. Ni Made Ayu Marthini İkili Müzakereler Müdürü, Uluslararası Ticaret Müzakereleri Genel Müdürlüğü
4. Agung Wicaksono Avrupa İlişkileri Müdür Yardımcısı, İkili Müzakereler Müdürlüğü, Uluslararası Ticaret Müzakereleri Genel Müdürlüğü
5. Rosiana Christina Frederick Tekstil, Tekstil Ürünleri ve Muhtelif Ürünler Şube Başkanı, Ticareti Koruma Müdürlüğü, Dış Ticaret Genel Müdürlüğü
6. Ririh Ningrum Avrupa Birliği Dışı İlişkiler Bölümü Başkanı, İkili Müzakereler Müdürlüğü, Uluslararası Ticaret Müzakereleri Genel Müdürlüğü
7. Lusyana Halmiati Avrupa Birliği İlişkileri Bölümü Başkanı, İkili Müzakereler Müdürlüğü, Uluslararası Ticaret Müzakereleri Genel Müdürlüğü
8. Sri Sapto Bimo Haryana Tekstil ve Tekstil Ürünleri Bölümü Başkanı, Ticareti Koruma Müdürlüğü, Dış Ticaret Genel Müdürlüğü
9. Jefrey Zakharia Ticaret Analisti, İkili Müzakereler Müdürlüğü, Uluslararası Ticaret Müzakereleri Genel Müdürlüğü
10. Maried Addwehita İstatistikçi, İkili Müzakereler Müdürlüğü, Uluslararası Ticaret Müzakereleri Genel Müdürlüğü
11. Budi Afrian Ticaret Analisti, Ticareti Koruma Müdürlüğü, Dış Ticaret Genel Müdürlüğü

EKONOMİK İLİŞKİLER KOORDİNASYON BAKANLIĞI

12. Bahris Paseng Avrupa, Afrika ve Orta Doğu ile Ekonomik İşbirliği Direktörü, Uluslararası Ekonomik İşbirliği Yardımcılığı
13. Hitono Prio Kolektif Rekabetin Artırılması Birim Başkanı, Ekonomi Yaratıcı Koordinasyon, İşletme ve KOBİ ve Kolektif Rekabet Yardımcılığı
14. Novriady Wijaya Avrupa Ekonomi İşbirliği Birim Başkanı

EK II

15. Ganesha M. Lubis Kolektif İş Geliştirme Bölümü Başkanı, Ekonomi Yaratıcı Koordinasyon, İşletme ve KOBİ ve Kolektif Rekabet Yardımcılığı
16. Muhammad Hafiz Hannibal Batı Avrupa ile Ekonomik İşbirliği Bölümü Başkan Vekili, Avrupa, Afrika ve Orta Doğu Ekonomik İşbirliği Direktörü, Uluslararası Ekonomik İşbirliği Yardımcılığı
17. Aisyah Rosadi Ekonomi Yaratıcı Koordinasyon, İşletme ve KOBİ ve Kolektif Rekabet Yardımcılığı Personeli

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI

18. Ardian Wicaksono Avrupa III Müdürü, Amerika ve Avrupa İlişkileri Genel Müdürlüğü
19. Sandri Ghifari Diplomat, Avrupa III Müdürlüğü, Amerika ve Avrupa İlişkileri Genel Müdürlüğü
20. Ibnu Swantoro Diplomat, Avrupa III Müdürlüğü, Amerika ve Avrupa İlişkileri Genel Müdürlüğü

TARIM BAKANLIĞI

21. Heppi S. Tarigan Uygunluk, İşbirliği ve Karantina Danışma Memuru, Tarım Karantina Ajansı

ÇEVRE VE ORMAN BAKANLIĞI

22. Nixon F.L.P. Silalahi Çevre ve Sürdürülebilir Kalkınma Anlaşması Bölümü Başkanı, Uluslararası İşbirliği Bürosu

TURİZM BAKANLIĞI

23. Taufik Nurhidayat İkili İlişkiler Müdürü
24. Dadam Mahdar Amerika, Avrupa, Orta Doğu İşbirliği Bölümü Başkanı
25. Ayok Wahyu Saputro Uluslararası İşbirliği Analisti

SAVUNMA BAKANLIĞI

26. Letkol Sibarani Protokol ve Lisans Bölümü Başkanı

YATIRIM KOORDİNASYON KURULU

27. Indra Darmawan Yabancı Yatırım İşbirliği Müdürü
28. Marta Dhini İkili ve Çok Taraflı İşbirliği Bölümü Başkanı, Yatırım Koordinasyon Kurulu
29. Agung Natha Pushandaka Amerika, Avrupa ve Afrika Bölgesi İkili İşbirliği Birim Başkanı, Yatırım Koordinasyon Kurulu

EK II

ULUSAL STANDARDİZASYON AJANSI

30. Aderina Uli panggabean Uluslararası Standardizasyon İşbirliği Birim Başkanı
31. Suhaimi A Kasman İkili ve Bölgesel İşbirliği Bölümü Başkanı
32. Fitor Imanul Huda İkili ve Bölgesel İşbirliği Analisti

HELAL ÜRÜNLER GARANTİ KURULU (BPJPH)

33. Sukoso BPJPH Başkanı
34. Nifasri Helal Standardizasyon ve İşbirliği Merkezi
35. Subandriyah Helal Ürünler Garantisi İşbirliği Birim Başkanı
36. Nadra Yetti Helal Ürünler İç ve Dış İşbirliği Bölümü Başkanı

PALM YAĞI PLANTASYON AJANSI

37. Tulus Budhianto Ortaklık Müdürü
38. Kus Emy Puspitadewi Şirket Birim Başkanı Vekili
39. Norman Fajar Wibowo Girişimcilik Birimi Personeli, Ortaklık Müdürlüğü
40. Ira Usdiana Saputri Sosyal Kurum ve Sivil Toplum Birimi Personeli

ENDONEZYA'NIN ANKARA BÜYÜKELÇİLİĞİ

41. Wardana Büyükelçi
42. Nino Diplomat

**AGREED MINUTES OF THE EIGHTH SESSION
OF THE JOINT COMMISSION
FOR ECONOMIC AND TECHNICAL COOPERATION
BETWEEN THE GOVERNMENT OF THE REPUBLIC OF TURKEY
AND THE GOVERNMENT OF THE REPUBLIC OF INDONESIA**

The Eighth Session of the “Joint Commission for Economic and Technical Cooperation between the Government of the Republic of Turkey and the Government of the Republic of Indonesia” (hereinafter stated as the JEC) was held in Banten, Indonesia on October 11-12, 2017.

The Turkish Delegation was led by H.E. Fikri İŞİK, Deputy Prime Minister of the Republic of Turkey and the Indonesian Delegation was led by H.E. Enggartiasto LUKITA, Minister of Trade of the Republic of Indonesia.

The members of the Turkish and Indonesian Delegations are listed in Annexes I and II, respectively.

During his visit, H.E. Fikri İŞİK, Deputy Prime Minister of the Republic of Turkey had a meeting with H.E. Enggartiasto LUKITA, Minister of Trade of the Republic of Indonesia.

In line with the high level visits paid by H.E. Recep Tayyip ERDOĞAN, President of the Republic of Turkey, to Jakarta in 2015 and by H.E. Joko WIDODO, President of the Republic of Indonesia, to Ankara in 2017, the meetings and discussions between the two sides were conducted in a cordial atmosphere reflecting the relations developed gradually in recent years and their desire to strengthen and further develop bilateral economic and commercial relations on the basis of mutual benefit.

At the Plenary Session of the JEC, the two sides, reviewing the trends in overall economic and trade relations between the two countries and determining new ways and means of further promotion of the bilateral relations, expressed their satisfaction at the effective implementation of the resolutions and provisions of the Agreed Minutes of the Seventh Session of the JEC dated September 18, 2008.

During the meeting, various issues of mutual interest were discussed and the results of these deliberations are summarized as follows:

I. TRADE RELATIONS

Both sides reviewed the developments in their bilateral trade and noted that despite the growing trend observed in the volume of trade after the last session of the JEC, there is still need to catch more balanced bilateral trade relations.

In this respect, the two sides targeted further increasing and diversifying the current composition of bilateral trade on a mutually beneficial basis. Both sides agreed to achieve target of USD 10 billion trade volume until 2023.

1. Trade Promotion Activities

Both sides highlighted the positive outcomes of trade promotion activities conducted recently, such as the participation of Indonesian companies to “Automechanica Istanbul Exhibition” held on April 7-10, 2016 in Istanbul; “Electricity, Electronics and Informatics Sectoral Trade Delegation”, organized by the Istanbul Minerals and Metals Exporters Association on July 23-26, 2017 in Jakarta; national participation of Turkish companies to “Electric, Power and Renewable Energy Indonesia 2017” on September 6-9, 2017 in Jakarta.

Both sides appreciated the cooperation in organizing a business forum for coffee, palm oil and black pepper on April 5, 2017 in Jakarta.

Both sides noted with satisfaction the attendance of H.E. Fikri İŞİK, Deputy Prime Minister of the Republic of Turkey to the Trade Expo Indonesia on October 12, 2017. The Indonesian side appreciated the participation and the significant transaction of 81 Turkish business delegation in the 31st Trade Expo Indonesia, on October 12-16, 2016, in Jakarta, Indonesia.

Both sides also mentioned with satisfaction that Istanbul Minerals and Metals Exporters Association is planning to organize a Sectoral Trade Delegation in Indonesia on November 6-11, 2017 in the field of “Iron and Non-Ferrous Metals”.

Both sides agreed that the Protocol of Cooperation between the Directorate General of National Export Development, Ministry of Trade of Indonesia and the Export Promotion Center of Turkey (IGEME) signed on June 17, 2005 should be considered to be incorporated into the Indonesia – Turkey Comprehensive Economic Partnership Agreement, in order to gain a larger scope of export development cooperation that is relevant with contemporary issues. From Turkish side, the Ministry of Economy has taken the portfolio of IGEME due to organizational changes took place in Turkey.

2. Turkey – Indonesia Comprehensive Economic Partnership Agreement

Recognizing the considerable benefits of a prospective Comprehensive Economic Partnership Agreement (CEPA) for bilateral trade and mutual investments, the two sides noted with satisfaction the official declaration of the start of negotiations for the Turkey-Indonesia CEPA on July 6, 2017 in Ankara on the occasion of state visit of H.E. Joko WIDODO, President of the Republic of Indonesia, to Turkey at the invitation of H.E. Recep Tayyip ERDOĞAN, President of the Republic of Turkey.

Both sides also noted the importance of preparation for the first round of the CEPA negotiations, which will be held in Jakarta before the end of 2017. The CEPA, which is negotiated in accordance with the win-win principle, shall be comprehensive in scope and cover Trade in Goods at the first stage, but will be open to be enhanced with Trade in Services and Investment at a later stage.

The two sides agreed to exert every effort to finalize the CEPA negotiations at the earliest possible time.

3. Cooperation Between Business Communities

Both sides expressed their satisfaction for the organization of Turkish – Indonesian Business Forum on August 1, 2015 on the occasion of the official visit of H.E. Recep Tayyip ERDOĞAN, President of the Republic of Turkey, to Jakarta.

Both sides also expressed their pleasure for the round table CEO meeting organized in Ankara on July 6, 2017 with the participation of H.E. Joko WIDODO, President of the Republic of Indonesia.

Both sides underlined the importance of such organizations and decided to encourage more events in order to build stronger economic and commercial relations among business communities.

Both sides also expressed their pleasure for the agreements signed between “Karadeniz Holding & PT PAL”, “ASELSAN & PT LEN” and “TAI & PT DIRGANTARA INDONESIA” on the occasion of the visit of H.E. Joko WIDODO, President of the Republic of Indonesia in Ankara on July 6, 2017.

4. Trade Policy Measures

The Indonesian side raised its concern on 4 (four) measures of Sunset Review concerning Yarn of Man-Made or Synthetic or Artificial Staple Fibres, Polyester Textured Yarn (PTY), Polyester Synthetic Fibres (PSF), and Pipe Connection Parts and Fitting which have been subjected to various Anti Dumping Duties since the year of 2000 and continually extended through Sunset Review mechanism and will remain in place until 2020. The Indonesian side look forward to having a productive technical consultation with Turkish investigating authorities on this matter with a view to providing objective reasons and rationale of product concerned to be excluded from Sunset Review process.

The Turkish side took note of the comments concerning expiry reviews and technical consultation meeting. The Turkish side, however, underlined that expiry reviews are conducted in full compliance with the rules and procedures stipulated in Article 11.3 of the Anti-Dumping Agreement. The Turkish investigating authority acts diligently to ensure that the interested parties can use their due process rights during the investigation and defend their interests in full manner within the legal margins of the Anti-Dumping Agreement.

The Indonesian side also raised its concern on several Turkish additional duties that have affected Indonesia’s export.

The Turkish side also took note of the comments and emphasized that additional duties imposed by Turkey are in full conformity with WTO rules and legislation in that respect the duties imposed on imported products do not exceed the bound rate submitted by Turkey to the WTO beforehand.

II. ECONOMIC AND TECHNICAL COOPERATION

1. Standardization

Both sides agreed to enhance their cooperation in the field of standardization, conformity assessment and training. Furthermore, Turkish Standards Institution (TSE) and National Standardization Agency of Indonesia (BSN) agreed to support each other at the international standardization platforms such as International Organization of Standardization (ISO) and International Electrotechnical Commission (IEC).

Both sides expressed their readiness to discuss the revision of the existing Memorandum of Understanding between the TSE and BSN taking into account the recent developments in the fields of standardization and conformity assessment.

2. Cooperation on the field of Halal Products and Services

The Turkish side has invited the Indonesian side to become a member of The Standards and Metrology Institute for Islamic Countries (SMIIC) aiming to create harmonized standards for facilitating trade between the Member States of the Organization for Islamic Cooperation (OIC) and create uniformity and accreditation schemes for metrology, conformity assessment, and laboratory testing.

The Indonesian side welcomed and appreciated Turkish initiative to develop a halal accreditation and harmonized standards within the SMIIC framework. Regarding the full membership of SMIIC, the Indonesian side is currently on the process of completing the internal procedure to be a full member of SMIIC.

Emphasizing the importance of cooperation in the field of halal certification, both sides agreed on establishment of cooperation mechanisms which will pave the way for the enhancement of bilateral trade by means of acknowledging each other's system.

3. Cooperation at the International Organizations Level

Reaffirming their determination to promote a rules-based, open and transparent multilateral trading system and the preeminent role of the World Trade Organization (WTO) as the backbone of this system, both sides agreed to strengthen their continued cooperation at multilateral and regional platforms.

Underlining the fact that the past two Ministerial Conferences in Bali and Nairobi have shown that WTO is making good progress in delivering trade reforms, both sides agreed that the Eleventh Ministerial Conference (MC11) to be held in Buenos Aires on December 10-13, 2017 represents a valuable opportunity to continue the momentum that has been gained. To this end, both sides expressed their readiness to deliver concrete and balanced outcomes at MC11.

Both sides noted with satisfaction their ongoing cooperation within the context of the G20 in general and specifically Trade and Investment Working Group and reiterated their position against all forms of trade distorting protectionist measures.

Both sides noted with pleasure the approval of Turkey's Sectoral Dialogue Partnership (SDP) status to ASEAN as of August 5, 2017. The Turkish side appreciated Indonesia's support during the application process and both sides agreed to strengthen their cooperation within the framework of ASEAN.

Both sides highlighted the importance of cooperation in MIKTA (Mexico, Indonesia, Republic of Korea, Turkey and Australia) group countries to provide sustainable development. Turkish side informed the Indonesian side about its plan to organize MIKTA Trade Ministers Meeting on the margins of the WTO's MC11 to be held in Buenos Aires on December 10-13, 2017.

Both sides reiterated the importance of implementing the TPS-OIC, to promote commercial cooperation and economic integration among the Islamic countries. The Turkish side, towards this end, called upon Indonesia to ratify PRETAS and the Rules of Origin of TPS-OIC and convey its concession list at the earliest convenience. The Turkish side also expressed its thanks and appreciation to the Indonesian side for hosting the “Training Seminar for the benefit of the Member States of the Asian Countries on the Trade Preferential System among the OIC Member States (TPS-OIC)” on September 13-14, 2017 in Jakarta.

Both sides welcomed the decision of Trade Ministerial Meeting on February 17, 2016 to implement the D-8 Preferential Trade Agreement as of July 1, 2016. The Turkish side, mentioning that Turkey is implementing the Agreement as of July 1, 2016, expressed its expectation from Indonesia to also begin implementing the Agreement as soon as possible.

4. Developing Bilateral Investment Relations

Both sides emphasized the importance of encouraging investment projects of the companies, establishments and individuals of two countries to further develop bilateral investments. In order to foster mutual investments and promote each other investment opportunities, both sides agreed to support their existing related bodies and to improve the communication between them.

The Turkish side pointed out that the bilateral investment treaty between two countries has been terminated as of 2016, and proposed to have a technical meeting to negotiate a new bilateral investment treaty which would provide a legal base for reciprocal promotion and protection of investments.

The Indonesian side expressed its view that bilateral investment treaty between Indonesia and Turkey is covered under the Agreement on Promotion, Protection and Guarantee of Investments Among Member State of the Organization of the Islamic Cooperation (OIC), where both Indonesia and Turkey are members.

The Turkish side, mentioning that the agreement among OIC members does not meet the requirement of current investment relations expressed its willingness to discuss a new bilateral investment treaty between Turkey and Indonesia to encourage further investments.

The Indonesian side welcomed the suggestion to have discussion regarding bilateral investment treaty with Turkey, and further added that when the Indonesia-Turkey CEPA covered provisions on investment protection, Indonesia is of the view that the investment protection between both sides in the CEPA will be sufficient.

5. Cooperation in the fields of Construction, Contracting and Consultancy Services

The Turkish side expressed its readiness to take part in the prospective infrastructure projects in Indonesia.

Bearing in mind the existing capacities and potentials of the two countries, Turkish side expressed its willingness to develop and strengthen the relations in the fields of construction, contracting and consultancy services and suggested to encourage relevant authorities and organizations for cooperation in these fields.

The Indonesian side took note of Turkish interest and suggested both sides to continue discussing the possibility for such cooperation.

6. Cooperation in the field of Free Zones

The Turkish side put forth the idea of encouraging the activities and investments of Turkish companies in the free economic zones in Indonesia, and vice versa Indonesian companies in the free zones of Turkey. In this regard, Turkish side expressed its desire to invite an Indonesian delegation to pay an official visit to a number of Turkish free zones with the aim of exchanging information and sharing expertise.

To facilitate such a cooperation, the Turkish side suggested to explore the possibility of signing a Memorandum of Understanding between the Ministry of Economy of the Republic of Turkey and its Indonesian counterpart to establish an effective and long-term bilateral cooperation in the field of free zones/free economic zones.

The Indonesian side took note of the proposals as a possible way forward to promote bilateral cooperation on free zones, and suggested that the matter be discussed in greater details at the technical level with relevant agencies before any concrete decision is made.

7. Industrial Cooperation

The Turkish side proposed to establish cooperation on exchanging information and expertise on organized industrial zone and small industrial zone applications.

The Turkish side expressed its desire to diversify the composition of bilateral trade through encouraging business circles in the following industrial areas,

- Automotive Sub-industry
- Building Materials
- Electrical Machinery and Cables
- Chemical Industry

The Indonesian side took note of those proposals and Turkish desire to diversify the bilateral trade, and undertook to discuss it internally.

8. Agriculture and Livestock

Both sides reaffirmed their commitments in the Memorandum of Understanding between the Government of the Republic of Indonesia and the Government of the Republic of Turkey on Agriculture Cooperation signed in 2008, and to implement the commitments through the annual meeting of Steering Committee on Agriculture, with possible areas of cooperation;

- Ensuring bilateral dialogue between the private sectors to encourage Indonesian investors to set up a fattening establishment in Turkey and medium-sized establishments (its capacity is between 25 cattle and 100 cattle) for dairy and beef production and breeding purposes in Indonesia considering environment and animal welfare,
- Establishing modern livestock systems such as animal identification systems for animal breeding, herd book and progeny testing in the light of biotechnological

developments for the conservation of domestic gene resources in Indonesia and producing information based on accurate and reliable scientific data to contribute to these systems,

- Building bilateral dialogue between the private sectors on apiculture and sericulture considering climate and geographical conditions; developing trade in poultry meat and egg in poultry sector and production of fertilized eggs for breeding, layer and boiler breeders,
- Organizing seminars and workshops to determine policies on quality and efficient production and marketing,
- Organizing trainings and cooperation on artificial insemination, embryo transfer, freezing techniques for semen of bovine, ovine and caprine,
- Exporting bovine semen which was progeny tested,
- Organizing projects on quality, safe and efficient animal production in light of the modern animal production technologies by modernization of the infrastructure of the cattle and sheep breeding and poultry establishments; making projects and organizing trainings on activities for increasing animal production with intensive production techniques,
- Sharing technical knowledge and experience between the producer organizations operating in agricultural sector of both countries,
- Cooperation on marine fish farming and fishery activities for rational management of resources,
- Mutual exchange of expert and trainings in the areas of field crops research and biotechnology.

9. Cooperation between Small and Medium Sized Enterprises

The Turkish side expressed its willingness to share its knowledge and experience for the development of SMEs related organizations, SMEs and entrepreneurs. On behalf of Turkey, Small and Medium Industry Development Organization of Turkey (KOSGEB) proposed to sign a Memorandum of Understanding to the relevant SME authority of Indonesia concerning sharing of knowledge and experience on the models of KOSGEB, models of SME support and also organizing reciprocal business trips to increase trade volume.

The Indonesian side took note of the proposal and will pursue further discussion at the working level.

10. Cooperation on Energy

Turkish Petroleum International Company (TPIC) is ready and eager to trade crude oil and oil products with the Indonesian companies, Government to Government, spot and term basis.

The Turkish side expressed its willingness to identify possible cooperation on exploration of mineral resources and geothermal resources.

Both sides expressed their intention to discuss this area of cooperation further on the Bilateral Political Consultation Forum in Istanbul to be held on October 26-27, 2017.

11. Technical Assistance for Development

The Turkish side expressed the interest to implement joint Technical Assistance Program for Development with relevant institutions in Indonesia, in which there will be an establishment of cooperation framework for Technical Assistance for Development, with TIKA as the coordinator agency from the Turkish side.

The Indonesian side would welcome delegation from TIKA to visit Indonesia to assess the early stage of formulating a cooperation frame work and identify with Indonesian counterparts the possible areas of technical cooperation.

12. Cooperation on Disaster Management

The Turkish side underlined the importance of ongoing cooperation in the field of disaster management and suggested on strengthening cooperation through exchange of knowledge and best practices, undertaking joint projects, building early warning stations, preparing disaster danger and risk maps, exchanging experts and providing training on disaster management, particularly in fighting with earthquakes and tsunami.

The Indonesian side took note of Turkish suggestion and proposed to discuss the issue thoroughly under the Bilateral Political Consultation Forum in Istanbul to be held on October 26-27, 2017.

13. Cooperation on Tourism

Both sides expressed their pleasure for the results of the meeting between H.E. Numan Kurtulmuş, Minister of Culture and Tourism of the Republic of Turkey and H.E. Arief Yahya, Minister of Tourism of the Republic of Indonesia, during the World Tourism Organization (UNWTO) on September 14, 2017, in Cheng Du, China. In line with this meeting, both sides agreed to hold the Joint Tourism Meeting in order to develop cooperation in the field of tourism, particularly the belief tourism. Both sides agreed to inform each other for the related issues through diplomatic channels.

Both sides underlined the importance of organizing workshops and training tours on travelling sector to mutually benefit from each side's experience on tourism.

Both sides emphasized the benefits of hosting travel writers, journalist, tour operators, film crews, airline representatives, intellectuals, opinion leaders etc. in order to raise tourism demand.

Both sides expressed their willingness to support sharing data and documents, and agreed on encouraging the exchange of qualified experts on tourism.

Both sides also agreed on encouraging their related institutions to explore possible cooperation areas in the field of halal tourism and ecotourism.

The Indonesian side encouraged the Turkish Airlines to open a direct flight to Surabaya and Lombok, with the intention to increase the tourism sector of the two countries. The Turkish side took note of the Indonesian proposal.

The Turkish side underlined the fact that the increasing passenger demand between the two countries makes the new arrangement necessary and proposed to hold civil aviation negotiations between civil aviation authorities of both countries to negotiate the current demands such as new destination, frequency increase, codeshare arrangements, and fifth freedom traffic right.

The Indonesian side took note of Turkish proposal and will consult with relevant ministries and agencies for possible cooperation.

14. Defense and Aviation Industry

The Turkish side noted its willingness to cooperate on defense industry and homeland security products and services and emphasized its intention to cooperate in order to identify business opportunities. The Turkish side also expressed its readiness to work for further enhancing the existing collaboration in the field of defense in particular on battle tank, submarine and unmanned aerial vehicles.

The Indonesian side took note of Turkish suggestion and will discuss this issue internally, and may bring it to the 7th Defense Industry Cooperation Meeting in Turkey in 2018.

III. TIME AND VENUE OF THE NEXT SESSION.

Both sides agreed to hold the ninth session of the Joint Commission for Economic and Technical Cooperation in Turkey in 2019 on a date to be mutually determined through diplomatic channels.

Done and signed in Banten, Indonesia on October 12, 2017 in two originals in English language.

**FOR THE GOVERNMENT OF THE
REPUBLIC OF TURKEY**

**FOR THE GOVERNMENT OF THE
REPUBLIC OF INDONESIA**

**FİKRİ İŞİK
DEPUTY PRIME MINISTER**

**ENGGARTIASTO LUKITA
MINISTER OF TRADE**

LIST OF TURKISH DELEGATION

HEAD OF DELEGATION

1. H.E. Fikri Işık Deputy Prime Minister

LEADER'S SOM

2. Mustafa Tuzcu Deputy Director General of Agreements, Ministry of Economy

MINISTRY OF ECONOMY

3. Ahmet Karabay Deputy Director General of Product Safety and Inspection
4. Mehmet Hakan Akgün Head of Department, Directorate General of Agreements
5. Okan Öztürk Head of Department, Directorate General of Imports
6. Cansu Dinçer Foreign Trade Expert, Directorate General of Agreements
7. Gökhan Dursun Foreign Trade Expert, Directorate General of Agreements
8. Serah Kekeç Foreign Trade Expert, Directorate General of European Union
9. Ali Emir Bağış Foreign Trade Expert, Directorate General of Incentive Implementation and Foreign Investment
10. Sezen Leventoğlu Foreign Trade Expert, Directorate General of Product Safety and Inspection

MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS

11. Umut Vatan Aydın Head of Department

UNDERSECRETARIAT FOR DEFENCE INDUSTRIES

12. Müjdat Uludağ Head of Department for International Cooperation

TURKISH STANDARDS INSTITUTION (TSE)

13. Aykut Kırbaş Technical Deputy General Secretary

TURKISH EMBASSY IN JAKARTA

14. M. K. Şander Gürbüz Ambassador
15. Murat Taşkın Commercial Counsellor

LIST OF INDONESIAN DELEGATION

HEAD OF DELEGATION

1. H.E. Enggartiasto Lukita Minister of Trade

LEADER'S SOM

2. Iman Pambagyo Director General for International Trade Negotiations,
Ministry of Trade

MINISTRY OF TRADE

3. Ni Made Ayu Marthini Director of Bilateral Negotiations, Directorate General of
International Trade Negotiations
4. Agung Wicaksono Deputy Director for European Affairs, Directorate of
Bilateral Negotiations, Directorate General of International
Trade Negotiations
5. Rosiana Christina Frederick Head of Subdirector Textile and Textile Products and
Multifarious Products, Directorate of Trade Defence,
Directorate General of Foreign Trade
6. Ririh Ningrum Head of Section for Non-European Union Affairs,
Directorate of Bilateral Negotiations, Directorate General
of International Trade Negotiations
7. Lusyana Halmiati Head of Section for European Union Affairs, Directorate
of Bilateral Negotiations, Directorate General of
International Trade Negotiations
8. Sri Sapto Bimo Haryana Head of Section of Textile and Textile Products,
Directorate of Trade Defence, Directorate General of
Foreign Trade
9. Jeffrey Zakharia Trade Analyst, Directorate of Bilateral Negotiations,
Directorate General of International Trade Negotiations
10. Maried Addwehita Statistician, Directorate of Bilateral Negotiations,
Directorate General of International Trade Negotiations
11. Budi Afrian Trade Analyst in Directorate of Trade Defence, Directorate
General of Foreign Trade

COORDINATING MINISTRY OF ECONOMIC AFFAIRS

12. Bahris Paseng Assistant Deputy for Economic Cooperation with Europe,
Africa and Middle East, Deputy for International
Economic Cooperation
13. Hitono Prio Head of Division for Cooperative Competitiveness
Enhancement, Deputy of Economy Creative Coordination,
Business and SME and Cooperative Competitiveness

ANNEX II

14. Novriady Wijaya Head of Division for European Economy Cooperation
15. Ganesha M. Lubis Head of Sub Division for Cooperative Business Development, Deputy of Economy Creative Coordination, Business and SME and Cooperative Competitiveness
16. Muhammad Hafiz Hannibal Acting Head of Sub Division for Economic Cooperation with West European, Assistant Deputy for Economic Cooperation with Europe, Africa and Middle East, Deputy for International Economic Cooperation
17. Aisyah Rosadi Staff of Deputy of Economy Creative Coordination, Business and SME and Cooperative Competitiveness

MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS

18. Ardian Wicaksono Director for European III, Directorate General for American and European Affairs
19. Sandri Ghifari Diplomat, Directorate of European III, Directorate General for American and European Affairs
20. Ibnu Swantoro Diplomat, Directorate of European III, Directorate General for American and European Affairs

MINISTRY OF AGRICULTURE

21. Heppi S. Tarigan Official of Center for Conformity, Cooperation and Quarantine Information, Agriculture Quarantine Agency

MINISTRY OF ENVIRONMENT AND FORESTRY

22. Nixon F.L.P. Silalahi Head of Subdivision for Environment and Sustainable Development Agreement, Bureau of Foreign Cooperation

MINISTRY OF TOURISM

23. Taufik Nurhidayat Head of Division of Bilateral Relation
24. Dadam Mahdar Head of Sub Division of America, Europe, Africa, Middle East Cooperation
25. Ayok Wahyu Saputro Analyst of Foreign Cooperation

MINISTRY OF DEFENSE

26. Letkol Sibarani Head of Sub Directorate for Protocol and License

INVESTMENT COORDINATING BOARD

27. Indra Darmawan Director of Foreign Investment Cooperation
28. Marta Dhini Head of Sub Directorate of Bilateral and Multilateral Cooperation, Investment Coordinating Board
29. Agung Natha Pushandaka Head of Section of Bilateral Cooperation for America, European, and Africa Region, Investment Coordinating Board

ANNEX II

NATIONAL STANDARDIZATION AGENCY

30. Aderina Uli panggabean	Head of Division of International Standardization Cooperation
31. Suhaimi A Kasman	Head of Sub Division of Bilateral and Regional Cooperation
32. Fitor Imanul Huda	Analyst of Bilateral and Regional Cooperation

BOARD OF HALAL PRODUCTS GUARANTEE

(BADAN PENYELENGGARA JAMINAN PRODUK HALAL-BPJPH)

33. Sukoso	Head of BPJPH
34. Nifasri	Head of Center of Cooperation and Halal Standardization
35. Subandriyah	Head of Division JPH Cooperation
36. Nadra Yetti	Head of Sub Division of LPH Domestic and Foreign Cooperation

BPDP SAWIT

37. Tulus Budhianto	Director for Partnership
38. Kus Emy Puspitadewi	Acting Head Division of Company
39. Norman Fajar Wibowo	Staff of Division of Entrepreneur, Directorate of Partnership
40. Ira Usdiana Saputri	Staff of Division of Social Institution and Civil Society

EMBASSY OF THE REPUBLIC OF INDONESIA IN ANKARA

41. Wardana	Ambassador
42. Nino	Diplomat